

Prođe nam KULTURNO LETO 2006-to

Ogromna ponude kulturnih dešavanja – u neko drugo vreme, teško bi bilo odlučiti se za događaj iz kulture koji je obeležio 2006. godinu.

Doduše, teško nam je i sada što se događaja tiče, ali jedno je jasno – ličnost 2006. u austrijskoj kulturi se, bez sumnje zvala: *Wolfgang Amadeus Mozart!* Prošlo je 250 godina od njegovog rođenja u Salzburgu, u kojem je i danas svaka godina „njegova“. A, u Beču, Mocarta je bilo svuda: Albertina je od marta prikazala njegov život, aristokratsko društvo, umetnost, kulturu, modu i nauku toga doba! *Theater an der Wien* je bio transformisan u „Kuću Mocarta“, dok je državni radio emitovao, verovatno svaku notu koju je Mozart iskomponovao. U crkvama se premijerno izvodila njegova svetovna muzika, dok su mladi umetnici izvodili Mocartova dela po ulicama i na trgovima, u parkovima, po šoping centrima i stanicama metroa. Sa istim zadatkom, muzičari su obilazili bolnice, domove za stare i specijalne ustanove – sve u službi predstavljanja najslavnijeg Austrijanca. Ispred Rathausa – filmski festival! U „*Schwarzes Theater-u*“, koji se služi kineskom tehnikom gde sve nebitne stvari nestaju sa pozornice u crnilo, otkrivajući na taj način drugačiju perspektivu – želeli su da pokažu kako je Mozart bio u stanju da napravi magiju u muzici. Takođe, izvedene su i pozorišne predstave Pavela Kohouta i Gustava Ernsta o umetnosti, sudbini, lepoti i neiskrenosti života. U zgradama obe opere, zatim u sali *Musikvereina* i *Konzerthausu* publika je ponovo uživala u neprolaznim operama, uz gostovanja velikih dirigentskih imena: *Leopold Hager*, *Zubin Mehta*, *Bertrand de Billy*, *Paolo Carignagni*, *Seiji Ozawa*. Renovirana, Mocartova kuća u ulici *Domgasse 5*, konačno je

otvorena za javnost, pa uz one dve u Salzburgu i u ovoj su prikazani njegovo delo i život, fokusiran, naravno na vreme provedeno u Beču.

Premijere, kugle i kobasice

Bilo je i onih koji su osuđivali veliku komercijalizaciju Mocarta, koji je uzgred-budi-rečeno umro u priličnom siromaštvu.

Satiričan mjuzikl „*Mozart - Werke Ges.m.b.H.*“, *Franza Wittenbrinka* anticipirao je u *Burgtheateru* Mocartovom jubileju. Uz jednoličan zvuk fabričkih mašina, scena sa Mocartovim likom na platnu – sve vreme predstave miriše na čokoladu! Bluz i rok hitovi, balade i Rekvijem za Falka, koji je Mocarta kao ikonu uveo i u

pop kulturu. Legende, stereotipi i parodija na kič, publiku ne ostavljaju ravnodušnom, a savremeni kostimi, scenografija boje metala, kabare jednostavnih sudbina, onih koji rade u melanholičnoj proizvodnji Mozart kugli – privukli su veliku pažnju. U rodnom Salzburgu, posvećeno mu je oko 500 kulturnih događaja, među njima 55 svetskih premijera. Izložba „*Viva! MOZART*“ vodi nas kroz život umetnika, upoznavajući ga sa njim, njegovom porodicom i sačuvanim ličnim spisima. U uslovima posebne akustike posetioci mogu da čuju „najbolje od umetnika“. Iz njegovih pisama saznajemo da je bio vrlo osećajan iz čega je crpeo inspiraciju. Umetnost traje, ali ne i

život. U finansijama, genije se nije snašao i profit je počeo da pravi tek nakon što je umro: „Bez dvoumljena, ličnost kao što je Mozart ostaje za uvek čarolija koja ne može da se objasni“ – rekao je za njega *Johann Wolfgang Goethe*.

Jedan medo i jedna sahrana

I tako su se Austrijanci, medijski i organizaciono, nakon što su pre dve godine dobili još jednog nobelovca (*Elfriede Jelinek* – za književnost), ponovo vratili onome po čemu su najpoznatiji – muzici koja je sastavni deo ne samo njihove kulture, već i tradicije, turizma pa i industrije. A, ruku na srce, bilo je zapaženih nastupa/istupa i u drugim oblastima. Za buđenje iz zimskog sna, pobrinuli se se (in)direktno „naših gora listovi“. Film „*Grbavica*“, *Jasmile Žbanić*, rađen u produkciji austrijske kuće „*Coop99*“ – dobija Zlatnog medveda na festivalu u Berlinu, a tih dana je javnost dobroano uzburkalo i pojavljivanje i govor austrijskog pisca, korušskog Slovenca, *Petera Handkea* na sahrani *Slobodana Miloševića*. Kritičari *Handkeovog* dela su, tako pronašli još jedan alibi za kritiku više, dok su se javili (u velikoj manjini) i oni koji su kritikovali ovu medijsku harangu na njega. Bili su to „zagovornici slobode mišljenja i izražavanja“. Heretik ili ne, principijelni *Handke* je čak odbio prestižnu književnu nagradu „*Heinrich Heine*“ koju mu je, neposredno pre toga, dodelio žiri u *Dizeldorfu*, dok je pozorište iz *Pariza* skinulo sa repertoara jednu njegovu dramu!

Zemlja festivala

Preko leta, Austrija se pretvara u zemlju pozorišnih festivala. Osim klasičnih opera, opereta i baleta, ovi festivali pružaju dobru priliku i mladim, još uvek neafirmisanim piscima da izlože svoje delo očima javnosti i sudu kritike, pa ko od njih preživi – možda i stvori ime u aus-